

виявлення талановитих і обдарованих вихованців, а також створення умов для самоосвіти, самовиховання й самореалізації кожного учня [3].

У подальшому, наше дослідження буде спрямовано на розроблення методичних рекомендації щодо організації позакласної (позаурочної) роботи з метою залучення молодших школярів до народної творчості.

Література

1. Білик Т.С. Організація позаурочної виховної роботи з молодшими школярами на математичному матеріалі / Т.С.Білик // «Молодий вчений». - № 5.2 (57.2). – 2018. – С. 72-75.
2. Гончаренко С.У., Новосельський В.Ф., Оржеховська В.М., Постовий В.Г., Хлебникова Л.О., Чорна К.І. Концепція позакласної виховної роботи загальноосвітньої школи // Рідна школа. – 1991. - № 6. – С. 48-55.
3. Пічкур М. О., Демченко І. І. Базильчук Л. В. Методика викладання образотворчого мистецтва: позакласна робота : Навчальний посібник. – Умань : Алмі, 2010. – 264 с.

УДК 005.963:37.091.12.011.3-051

КОБАЛЬ В.І., СИМКАНИЧ Е.М.
Мукачівський державний університет

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору [1].

Для досягнення даної мети суспільству потрібен новий педагогічний працівник – новатор, носій сучасності, висококваліфікований фахівець, готовий до пошуку, змін, самовдосконалення, самоосвіти впродовж всього життя.

Підготовка сучасного педагогічного працівника починається під час навчання у закладі вищої освіти, а далі – у процесі проходження курсів підвищення кваліфікації (стажування), участі у різних науково-методичних заходах у міжкурсовий період, під час самоосвіти, самонавчання.

Відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, яким визначено процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти повинні щороку проходити підвищення кваліфікації (стажування) обсягом не менше 30 год (1 кредит ЄКТС). При цьому, форми і види підвищення є різними: формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть

поєднуватись; основними видами підвищення кваліфікації є: навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо; стажування [2].

Педагог самостійно обирає вид і форму, тему підвищення кваліфікації відповідно до своїх інтересів, потреб, бажань саморозвитку, вимог зовнішнього середовища, педагогічного колективу, закладу освіти і тим самим вибудовує індивідуальну траєкторію освіти та самоосвіти, яка може здійснюватися за двома напрямками: по-перше, за вибором організованих форм системи неперервної освіти (підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації); по-друге, шляхом моделювання змісту й засобів самоосвіти та саморозвитку.

Напрямами індивідуальної траєкторії освіти та самоосвіти педагога можуть бути:

1) розвиток професійної компетентності, що забезпечить успішність професійної діяльності, що містить такі компоненти: когнітивний, функціональний, поведінковий та особистісний;

2) опанування практикою самоменеджменту, що дозволить управляти найважливішим ресурсом – власним часом і власною діяльністю, користуючись технологіями раціонального планування, самоорганізації, самоконтролю, прийняття рішень для забезпечення власного успіху;

3) розвиток власної сфери спілкування й взаємодії з іншими людьми, що дозволить ефективно спілкуватися, будувати та розвивати міжособистісні (формальні та неформальні) стосунки, працювати в команді, впливати на інших і, у разі необхідності, захищатися від психологічного тиску інших, бути членом колективу своєї організації, вкладати зусилля для формування сприятливого соціально-психологічного клімату;

4) розвиток власного інтелектуального й загальнокультурного потенціалу, що забезпечить поповнення власного ресурсу (оскільки специфіка педагогічної діяльності – віддавати знання, уміння, емоції), йти «у ногу з часом», задовольняти духовні потреби тощо [3].

Ще однією невід’ємною складовою підвищення кваліфікації педагогічних працівників на рівні закладу освіти є участь учителів у різних традиційних і нетрадиційних формах науково-методичної роботи, яка повинна плануватися та реалізовуватися на діагностичній основі як на рівні закладу, так і, в подальшому, на рівні населеного пункту, району, області. Основними аспектами діагностичної роботи є вдосконалення педагогічної майстерності, оволодіння новітніми технологіями навчання, моніторинг освітнього і виховного процесу. Продумане та правильне діагностування допомагає ліквідувати формальний підхід до організації методичної роботи, обрати ті форми, які задовольняють інтереси, запити, потреби кожного педагога в постійному підвищенні професійного рівня відповідно до вимог сьогодення.

Література

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Постанова КМУ «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF>

3. Полякова Г. Напрями моделювання індивідуальної траєкторії безперервної освіти й самоосвіти педагогічних працівників / Г.Полякова // Теорія та методика управління освітою. - № 3. – 2010. – С. 7-10.

УДК [316.7:005.336.2:81'243]:376(043.2)

КОНЧОВИЧ К.Т., ГУБАШ Д.
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Соціокультурна компетенція є важливим показником готовності особистості до міжкультурної комунікації і є обов'язковою, невід'ємною складовою процесу навчання іноземній мові.

Важливість формування соціокультурної компетентності визначають А. Печеї, К. Роджерс, П. Сорокін, М.А. Бердяєв, В.Н. Соловова, А.С. Макаренко, В. А. Сухомлинський, І. А. Зязюн, Г. А. Бал, І. Д. Бех, А.В. Глузман, С. В. Савченко, А. І. Капська).

Оволодіння соціокультурною компетенцією передбачає засвоєння необхідного мінімуму соціокультурних знань, а також вмінь узгоджувати свою поведінку відповідно до цих знань. Одним із пріоритетних завдань навчання іноземній мові визнається формування в учнів соціокультурної компетентності, що передбачає наявність знань про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, про норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння моделювати свою поведінку відповідно до цих особливостей і норм. Тим самим сучасна концепція мовної освіти робить важливий акцент на необхідності не обмежувати вивчення іноземної мови її вербальним кодом, а формувати у свідомості учня "картину світу", притаманну носієві цієї мови як представникові певної культури і певного соціуму [3].

Інклюзія (від inclusion – включення) – процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціальному житті. Це політика й процес, що дає можливість всім дітям брати участь у всіх програмах.

Інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права здобувати її за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу.

Інклюзія покликана забезпечити підвищення якості освіти, виховання і соціалізації всіх дітей. Це зміна системи і прийняття дитини на рівні всієї школи. Система навчання при такому підході підлаштовується під дитину, а не дитина під систему.

Іншомовна соціокультурна компетенція - це знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки, етикету і вміння розуміти і адекватно використовувати їх у міжкультурній комунікації, залишаючись при цьому носієм іншої культури.

Адаптація навчального процесу в умовах інклюзивної освіти здійснюється, перш за все, за рахунок індивідуалізації і диференціації. Сутність

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>